

Fakkeldragers van Stadswerk

Geachte Heer!

Het zij mij vergund een mijn inziens belangrijke vraag tot u te richten. Wordt het niet meer dan tijd, dat de ambtenaren van de gemeentelijke openbare werken iets meer met elkaar in aanraking komen, dat ze eens van gedachten kunnen wisselen over hun dagelijksche bezigheden? Is er niet veel te weinig voeling tusschen dat legio ambtenaren die allen denzelfden werkkring hebben, die alle gelijke belangen moeten voorstaan en dit toch zoo verschillende wijze moeten doen, omdat zij geen gelegenheid hebben, iets van elkander over te nemen?

Willem Hofkamp, directeur gemeentewerken Leeuwarden
[Leeuwarden 26 september 1898]

Met dit citaat uit de brief van Willem Hofkamp uit 1898 begon in het eerste Stadswerk magazine van dit jaar onze jubileumreeks. Maar wie reageerden er nu eigenlijk op deze oproep en wie waren belangrijke fakkeldragers in de afgelopen 122 jaar? Welke gemeenten en bijzondere personen hebben ervoor gezorgd dat Stadswerk al die jaren betekenisvol is weten te blijven?¹

Deze vraag heb ik ook maar eens voorgelegd aan Stadswerkers die ik zelf de afgelopen jaren heb leren kennen als actief lid, zoals Simon Jelsma. Simon is al sinds 1992 lid van Stadswerk. Jarenlang heel actief in de regio Noord. En ook was hij twee keer redder in de nood als interim-directeur. Op mijn vraag welke gemeenten er nu voor hebben gezorgd dat er al 122 jaar een levend netwerk bestaat, gaf hij het volgende antwoord: 'Als ik denk aan Stadswerk dan denk ik vooral aan de mensen die de vereniging maken. Veel minder aan de gemeenten (en bedrijven). In het verleden waren het ook de mensen die lid waren en niet de gemeenten. Die mensen kwamen weliswaar uit gemeenten die tijd beschikbaar stelden, contributies vergoedden en profiteerden van opgedane kennis maar als zodanig waren ze voor mij niet bepalend. Nu de gemeenten als organisatie lid zijn is dat voor mijn gevoel niet sterk veranderd. De "opvallende" gemeenten vallen op doordat de medewerkers van toevallig die gemeente actief lid waren/zijn van Stadswerk. Die gemeenten variëren daarmee ook met de wisseling van actieve medewerkers.'

Hofkamps supporters

Begin twintigste eeuw zijn het met name de collega's uit Amsterdam, 's-Hertogenbosch, Rotterdam en Den Haag die Hofkamps informele netwerk ondersteunen. Maar zonder slag of stoot gaat het niet. Terwijl Europa in de jaren '10 in brand staat, worstelt Hofkamps netwerk met de vraag of ze moeten transformeren naar een officiële

vereniging. Discussies over juridische vorm bleken honderd jaar geleden ook al energie op te kunnen slurpen. Maar op 27 januari 1920 was het zover. De vereniging was een feit en Andries Willem Bos, directeur Publieke Werken Amsterdam, werd als eerste voorzitter gekozen. Met zijn vertrek uit Amsterdam kwam er in 1926 ook een einde aan zijn voorzitterschap.

Snelle wisselingen en stabiliteit

De jaren erop volgden wat turbulent, met veel wisselingen van de wacht. Sail-lant detail: op 7 juni 1929 werd ingenieur Jan Lely, - zoon van - en toen nog directeur gemeentewerken Den Haag, verkozen tot voorzitter. Dat duurde niet erg lang. Op 11 januari 1930 moest alweer een nieuwe voorzitter worden verkozen. Jan Lely was benoemd tot directeur van de NV Zuiderzeewerken, waar hij de plannen van zijn vader ging uitvoeren. In de daarop volgende decennia waren Wichert de Graaff (1936-1945) en Albert van Walraven (1958-1967), beiden directeur Dienst Publieke Werken Amsterdam, de langstzittende voorzitters. De laatste heeft eind jaren '50, begin jaren '60 ook een grote rol gespeeld bij de oprichting van de International Federation of Municipal Engineering (IFME). In later jaren waren respectievelijk Henk Vooijs en Jos Penninx twee volle bestuursperiodes (acht jaar) Stadswerk-voorzitter. Met deze langdurige betrokkenheid droegen zij als voorzitter bij aan de continuïteit van de vereniging. Gebouwd op de inzet van actieve leden. ✨

Vind u dat we iemand in het zonnetje moeten zetten? Geef ons een tip en we komen er op terug in 'Aan het Stadswerk' info@stadswerk.nl.

Noot

1. Dit artikel betreft hoofdzakelijk de voorgeschiedenis vanuit het perspectief Vereniging Directeuren Gemeentewerken. De geschiedenis van Vereniging Hoofden Beplantingen is door een ontbrekend archief minder goed gedocumenteerd.

G.J. de Jongh, directeur gemeentewerken Rotterdam van 1879 tot 1910 en actief in het informele 'Hofkamp-netwerk'.
[foto: Wikipedia]

ACTIEVE GEMEENTEN DOOR DE JAREN HEEN

Vijftien gemeenten reageerden in 1898 enthousiast op Hofkamps oproep. En het merendeel is nu nog steeds heel actief binnen Stadswerk. Opvallend genoeg ving Hofkamp aanvankelijk bot bij de vier grote gemeenten. Maar in 1904 schuiven ook die aan ter gelegenheid van een diner voor het 25-jarig ambtsjubileum van G.J. de Jongh, directeur gemeentewerken Rotterdam van 1879 tot 1910 in de periode dat Rotterdam heel snel groeide. Onder zijn leiding kwamen belangrijke havens als Rijn- en Maas-haven tot stand, en grote stadsuitbreidingen. In Rotterdam staat achter het Boijmans van Beuningen museum een monument ter herinnering aan zijn werk. Met in de balustrade voorstellingen die te maken hebben met zijn werk, zoals de watertoren, maar ook werklieden en ingenieurs en andere hoge heren met hoeden. De Jongh was heel actief in het informele Hofkamp-netwerk.

